ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ F. G. JACOBS

της 28ης Φεβρουαρίου 2002 [1]

1. Στην περίπτωση που ένας αγρότης μισθώνει υπό ευνοϊκούς όρους την εκμετάλλευση του πεθερού του, την οποία θα κληρονομήσει κανονικά η σύζυγός του εν ευθέτω χρόνω, μπορεί να γίνει λόγος για απόκτηση της εκμεταλλεύσεως «εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο», προκειμένου να χορηγηθεί ειδική ποσότητα αναφοράς στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων; Αυτό είναι ουσιαστικά το ζήτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht (Γερμανία) και για το οποίο το γερμανικό δικαστήριο ζητεί τη συνδρομή του Δικαστηρίου.

Το καθεστώς των γαλακτοκομικών ποσοστώσεων

2. Η ιστορία της κοινής οργάνωσης των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, στην οποία έχει διαδραματίσει ορισμένο ρόλο και το Δικαστήριο, υπήρξε περίπλοκη και ενίοτε ταραχώδης. Ευτυχώς δεν χρειάζεται εδώ να εκθέσω πλήρως το ιστορικό αυτό· ορισμένα ορόσημα αρκούν για τη σκιαγράφηση του όλου πλαισίου.

3. Η σημερινή κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων καθιερώθηκε το 1968 [2]. Η μη ύπαρξη άλλου ρυθμιστικού μηχανισμού πλην των τιμών οδήγησε όμως σε πλεόνασμα παραγωγής και αποδείχθηκε ότι ήταν αναγκαία η θέσπιση διαρθρωτικών μέτρων για τον έλεγχο της καταστάσεως. Ένα από τα μέτρα αυτά [3] πρόβλεψε την καταβολή πριμοδοτήσεως μη εμπορίας στους παραγωγούς που θα δεσμεύονταν βασικά να μη εμπορευθούν επί μία πενταετία γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα. Η παραγωγή όμως εξακολούθησε να είναι πλεονασματική και το 1984 [4] θεσπίστηκε καθεστώς βάσει του οποίου αφενός χορηγήθηκε στους παραγωγούς γάλακτος ποσόστωση παραγωγής που αποκλήθηκε «ποσότητα αναφοράς» και ισούνταν προς την ποσότητα γάλακτος την οποία είχαν παραγάγει ένα από τα τρία προηγούμενα έτη και αφετέρου τους επιβλήθηκε «συμπληρωματική εισφορά» για τις ποσότητες που θα παρήγαν καθ' υπέρβαση αυτής της ποσοστώσεως.

4. Λόγω όμως της παράλληλης εφαρμογής των δύο αυτών ρυθμίσεων, δημιουργήθηκαν

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82). Από το 1964 ίσχυε πάντως ήδη ορισμένη ρύθμιση.

3 — Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1078/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί συστάσεως καθεστώτος πριμοδοτήσεων για τη μη διάθεση σε εμπορία του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και την αναδιάρθρωση των αγελών βοοειδών γαλακτοπαραγωγής [ΕΕ (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις) L 131, σ. 1].

4 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 90, σ. 10), και κανονισμός (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13).

διάφορα προβλήματα. Πολλοί παραγωγοί γάλακτος ανέλαβαν δεσμεύσεις μη εμπορίας για μια πενταετία, με την πρόθεση όμως να επαναλάβουν την παραγωγή γάλακτος μετά τη λήξη της πενταετίας. Κατά τη λήξη όμως της περιόδου αυτής δεν διέθεταν καμία ποσόστωση, διότι δεν είχαν πραγματοποιήσει κατά το έτος αναφοράς παραγωγή γάλακτος, βάσει της οποίας θα υπολογιζόταν η ποσότητα αναφοράς· κατά συνέπεια, έπρεπε να καταβάλλουν συμπληρωματική εισφορά για οποιαδήποτε ποσότητα πωλούσαν. Κατόπιν της ασκήσεως προσφυγών [5] και της θεσπίσεως τροποποιητικών κανονισμών [6], χορηγήθηκε στους παραγωγούς αυτούς δικαίωμα επί «ειδικής ποσότητας αναφοράς», η οποία θα καθοριζόταν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, η παροχή δε του δικαιώματος αυτού επεκτάθηκε και σε όσους είχαν αποκτήσει την εκμετάλλευση από τους παραγωγούς αυτούς.

5. Η κρίσιμη στην παρούσα υπόθεση διάταξη είναι το άρθρο 3α του κανονισμού 857/84, όπως είχε τροποποιηθεί κυρίως με τον κανονισμό 1639/91 [7]. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 3α, παράγραφος 1, προβλέπει, καθόσον ενδιαφέρει εν προκειμένω, τα εξής:

«Στον παραγωγό:

[...]

— ο οποίος απέκτησε την εκμετάλλευση, εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο, μετά τη λήξη της δέσμευσης που είχε αναλάβει ο κληρονομούμενος δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1078/77, αλλά πριν από τις 29 Ιουνίου 1989,

παρέχεται προσωρινά, μετά από αίτησή του η οποία πρέπει να διατυπωθεί εντός τριμήνου από την 1η Ιουλίου 1991, μια ειδική ποσότητα αναφοράς [...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης

6. Σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, ο H. Bredemeier αναπτύσσει, μαζί με τη σύζυγό του, γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες στην Κάτω Σαξονία. Πέρα από τη δική τους εκμετάλλευση, εργάζεται στην εκμετάλλευση του πεθερού του από το 1980. Ο H. Bredemeier διαχειρίστηκε τη δεύτερη αυτή εκμετάλλευση για λογαριασμό του πεθερού του μέχρι την την 1η Οκτωβρίου 1986, οπότε την μίσθωσε για αόριστο χρόνο. Οι όροι της μισθώσεως είναι πολύ ευνοϊκοί, αφού το μίσθωμα ανέρχεται, κατά το αιτούν δικαστήριο, στο μισό περίπου του συνήθους,

5 — Βλ. ιδίως αποφάσεις της 28ης Απριλίου 1988, 120/86, Mulder (Συλλογή 1988, σ. 2321), και 170/86, Von Deetzen I (Συλλογή 1988, σ. 2355), της 11ης Δεκεμβρίου 1990, C-189/89, Spagl (Συλλογή 1990, σ. I-4539), και C-217/89, Pastätter (Συλλογή 1990, σ. I-4585), και της 21ης Μαρτίου 1991, C-314/89, Rauh (Συλλογή 1991, σ. I-1647).

6 — Βλ. ιδίως κανονισμό (ΕΟΚ) 1546/88 της Επιτροπής, της 3ης Ιουνίου 1988, σχετικά με τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 139, σ. 12), κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1989, για την τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 84, σ. 2), κανονισμό (ΕΟΚ) 1033/89 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 1989, για τροποποίηση του κανονισμού 1546/88 (ΕΕ L 110, σ. 27), και κανονισμό (ΕΟΚ) 1639/91 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1991, για την τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 150, σ. 35).

7 — Ο κανονισμός αυτός παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 6.

με σκοπό προφανώς να συνεχιστεί η παραγωγή εντός της εκμεταλλεύσεως μέχρι να την κληρονομήσει, εν ευθέτω χρόνω, η σύζυγος του H. Bredemeier, την οποία ο πατέρας της έχει ορίσει ανεπίσημα ως κληρονόμο της εκμεταλλεύσεως. Από τα εκτιθέμενα από το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι οι τρεις ενδιαφερόμενοι ζουν μαζί.

7. Μεταξύ Ιουνίου 1980 και Ιουνίου 1985, όταν ο H. Bredemeier διαχειζόταν απλώς την εκμετάλλευση για λογαριασμό του πεθερού του, ίσχυε για την εκμετάλλευση δέσμευση μη εμπορίας. Κατά το εν λόγω διάστημα ο H. Bredemeier παρήγε γάλα στην εκμετάλλευσή του, οπότε του χορηγήθηκε ποσόστωση για τα επόμενα έτη. Για την εκμετάλλευση του πεθερού του δεν χορηγήθηκε καμία ποσόστωση.

8. Το 1989, όταν έμαθε για τις αποφάσεις του Δικαστηρίου Mulder και Von Deetzen I [8], ο H. Bredemeier υπέβαλε αίτηση να του χορηγηθεί ποσόστωση για την εκμετάλλευση του πεθερού του. Η αίτησή του απορρίφθηκε με το αιτιολογικό ότι η μίσθωση άρχισε μετά τη λήξη της περιόδου μη εμπορίας. Το 1990 ο H. Bredemeier υπέβαλε νέα αίτηση, ισχυριζόμενος ότι η μίσθωση αποτελούσε ανάλογη προς κληρονομία πράξη. Η αίτησή του αυτή επίσης απορρίφθηκε, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε κληρονομήσει την εκμετάλλευση, αλλά την είχε μισθώσει. Στη συνέχεια άσκησε προσφυγή κατά των απορριπτικών αυτών αποφάσεων.

9. Η προσφυγή του H. Bredemeier απορρίφθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με το αιτιολογικό κυρίως ότι η μίσθωση, βάσει της οποίας είχε αποκτήσει την εκμετάλλευση, δεν αποτελούσε «κληρονομία ή ανάλογο προς κληρονομική διαδοχή τρόπο». Ο H. Bredemeier άσκησε έφεση κατά της απορριπτικής αυτής αποφάσεως, τονίζοντας τα πραγματικά στοιχεία που περιγράφηκαν συνοπτικά ανωτέρω.

10. Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι δεν μπορεί να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού. Επισημαίνει ότι με την απόφαση Von Deetzen II [9] το Δικαστήριο δέχτηκε ότι η φράση «ανάλογη προς κληρονομία πράξη», που περιέχεται σε μια συναφή διάταξη [10], «πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία πραγματοποιείται, κάθε πράξη που συνεπάγεται αποτελέσματα παρόμοια προς την κληρονομική διαδοχή. Συνεπώς, περιλαμβάνει, ιδίως, τις συναλλαγές που συνάπτονται μεταξύ παραγωγού και του εικαζομένου κληρονόμου του και οι οποίες αφορούν την οικεία εκμετάλλευση, υπό τον όρον ότι η εν λόγω συναλλαγή, βάσει του σκοπού και του αντικειμένου της, αποσκοπεί κυρίως στη συνέχιση της παραγωγής στο

8 — Παρατέθηκαν ανωτέρω στην υποσημείωση 5.

9 — Απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1991, C-44/89, Von Deetzen II (Συλλογή 1991, σ. I-5119, σκέψη 38).

10 — Βλ. κατωτέρω σημεία 13 επ.

πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως από τον εικαζόμενο κληρονόμο και όχι στη ρευστοποίηση της αγοραίας αξίας της εκμεταλλεύσεως από τον δικαιοπάροχο παραγωγό.»

Το αιτούν δικαστήριο πάντως επισημαίνει επίσης ότι προβλεπόμενος κληρονόμος της οικείας εκμετάλλευσης δεν είναι ο H. Bredemeier, αλλά η σύζυγός του.

11. Επομένως, το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και υπέβαλε αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως επί του εξής ερωτήματος:

«Πρόκειται για απόκτηση γεωργικής εκμεταλλεύσεως "με ανάλογο τρόπο", υπό την έννοια του άρθρου 3α του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1639/91 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1991 (ΕΕ L 105, σ. 35), όταν ο παραγωγός, μετά τη λήξη της ισχύος της υποχρεώσεως μη εμπορίας που είχε αναλάβει σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1078/77, εκμισθώνει πριν από τις 29 Ιουνίου 1989 την εν λόγω εκμετάλλευση στον σύζυγο της προβλεπόμενης κληρονόμου υπό όρους που είναι ευνοϊκότεροι από τους συνήθεις όρους της αγοράς;»

Η άποψή μου επί της υποθέσεως

12. Θεωρώ ευτυχές το γεγονός ότι οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στην παρούσα υπόθεση είναι ιδιαίτερα συνοπτικές. Ο H. Bredemeier κατέθεσε μία σελίδα, ενώ η Επιτροπή επεκτάθηκε σε οκτώ, και κανείς δεν ζήτησε τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας. Αμφότεροι προτείνουν ουσιαστικά στο Δικαστήριο να ακολουθήσει τη νομολογία Von Deetzen II και με την πρόταση αυτή συμφωνώ και εγώ.

Η σχέση μεταξύ της αποφάσεως Rauh και της αποφάσεως Von Deetzen II

13. Για την εφαρμογή της νομολογίας αυτής υπάρχει ίσως μια μικρή δυσκολία, που οφείλεται στο γεγονός ότι η νομολογία αυτή αφορούσε όχι την επίμαχη εν προκειμένω διάταξη, αλλά μια άλλη, της οποίας η διατύπωση (στις περισσότερες γλώσσες) είναι κάπως διαφορετική. Εντούτοις, δεν νομίζω ότι τούτο αποτελεί εμπόδιο.

14. Η διάταξη που ερμηνεύθηκε με την απόφαση Von Deetzen II ήταν το άρθρο 7α του κανονισμού 1546/88[11], το οποίο προστέθηκε στον εν λόγω κανονισμό με το

11 — Παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 6.

άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1033/89 [12]. Η διάταξη αυτή προβλέπει ουσιαστικά ότι οι ειδικές ποσότητες αναφοράς, εφόσον χορηγηθούν, ακολουθούν την εκμετάλλευση σε περίπτωση μεταβίβασης της εκμετάλλευσης «λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης», όπως ακριβώς προέβλεπε ήδη για τις κανονικές ποσότητες αναφοράς το άρθρο 7 του κανονισμού 857/84 [13], στην περίπτωση που η εκμετάλλευση μεταβιβαζόταν κατόπιν κληρονομικής διαδοχής.

15. Η ανωτέρω διάταξη δεν αφορά επομένως τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς σε σχέση με εκμετάλλευση που έχει ήδη μεταβιβαστεί κατόπιν κληρονομίας ή με ανάλογη πράξη — που αποτελεί το επίμαχο εν προκειμένω ζήτημα — αλλά τη μεταβίβαση εκμετάλλευσης στην οποία έχει ήδη χορηγηθεί τέτοια ποσόστωση.

16. Η διάταξη που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης προστέθηκε στο άρθρο 3α του κανονισμού 857/84 [14] με το άρθρο 1, ΙΙ, στοιχείο α', σημείο 5, του κανονισμού 1639/91 [15]. Κατά την πρώτη αιτιολογική σκέψη του τελευταίου αυτού κανονισμού, οι τροποποιήσεις είχαν καταστεί αναγκαίες διότι το Δικαστήριο, με τις αποφάσεις Spagl και Pastätter [16], είχε κρίνει ανίσχυρο το άρθρο 3α και διότι, «σύμφωνα με την ερμηνεία του άρθρου αυτού που δίνει η απόφαση του Δικαστηρίου για την υπόθεση C-314/89 [Rauh [17]], θα πρέπει να επιτραπεί στους παραγωγούς που ανέλαβαν τη γαλακτοκομική εκμετάλλευση εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο και οι οποίοι δεν υπέβαλαν αίτηση μεταξύ 29ης Μαρτίου και 29ης Ιουνίου 1989 ή των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε να υποβάλουν ή να επαναλάβουν την αίτησή τους». Στην ουσιαστική τροποποιητική διάταξη χρησιμοποιείται επίσης ο όρος «εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο», ο οποίος διαφέρει κάπως από τον όρο «λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης», τον οποίο ερμήνευσε η απόφαση Von Deetzen II [18].

17. Εντούτοις, στην απόφαση Rauh — που εκδόθηκε πριν από την τροποποίηση του άρθρου 3α του κανονισμού 857/84 — το Δικαστήριο δανείστηκε την ορολογία του άρθρου 7α του κανονισμού 1546/88, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 3α του κανονισμού 857/84 έχει την έννοια ότι επιτρέπει, «υπό τους όρους που καθορίζει, τη χορήγηση ειδικής ποσότητας αναφοράς σε παραγωγό ο οποίος ανέλαβε γεωργική εκμετάλλευση, λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξεως, μετά τη λήξη υποχρεώσεως μη εμπορίας [...]».

12 — Παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 6.

13 — Παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 4.

14 — Το ίδιο το άρθρο 3α προστέθηκε με τον κανονισμό 764/89.

15 — Παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 6.

16 — Παρατέθηκαν αμφότερες ανωτέρω στην υποσημείωση 5.

17 — Παρατέθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 5.

18 — Η διαφορά διατυπώσεως στα κείμενα στις οκτώ γλώσσες που εξέτασα είναι πολύ μικρή, εκτός ίσως από τα πορτογαλικά κείμενα, όπου η «ανάλογη πράξη» στο άρθρο 7α αναφέρεται ως «negócio gratuito», ενώ ο «ανάλογος τρόπος» στο άρθρο 3α ως «via analoga».

18. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι προφανές ότι, ανεξάρτητα από τους λόγους ευφωνίας που οδήγησαν ενδεχομένως το Συμβούλιο να μη χρησιμοποιήσει παντού την ίδια διατύπωση, η έννοια της φράσης «εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο», που χρησιμοποιείται στο τροποποιημένο άρθρο 3α του κανονισμού 857/84, είναι, κατά τη βούληση του νομοθέτη, ακριβώς η ίδια με την έννοια της φράσης «λόγω κληρονομίας ή μέσω ανάλογης προς την κληρονομία πράξης» του άρθρου 7α του κανονισμού 1546/88.

Επέκταση της ερμηνείας που δόθηκε με την απόφαση Von Deetzen II

19. Η τελευταία δυσκολία που συναντά το εθνικό δικαστήριο οφείλεται στο γεγονός ότι κατά την ερμηνεία που δόθηκε με την απόφαση Von Deetzen II έγινε λόγος για τον «εικαζόμενο κληρονόμο της εκμετάλλευσης» και εικαζόμενος κληρονόμος της εκμετάλλευσης του πεθερού του δεν είναι ο Η. Bredemeier, αλλά η σύζυγός του.

20. Η Επιτροπή υποστηρίζει — και εγώ συμφωνώ — ότι το βασικό σημείο της αποφάσεως Von Deetzen II είναι ότι πρέπει να επιδιώκεται η «συνέχιση της παραγωγής στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως από τον εικαζόμενο κληρονόμο και όχι [η] ρευστοποίηση της αγοραίας αξίας της εκμεταλλεύσεως από τον δικαιοπάροχο παραγωγό» [19] και ότι η κρίσιμη έννοια καλύπτει «κάθε πράξη που συνεπάγεται αποτελέσματα παρόμοια προς κληρονομική διαδοχή, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία πραγματοποιείται» [20]. Οι ορισμοί αυτοί καλύπτουν καταρχήν περιπτώσεις όπως η προκειμένη, κατά την οποία δύο σύζυγοι διαχειρίζονται από κοινού εκμετάλλευση της οποίας ο ένας είναι ο εικαζόμενος κληρονόμος και ο έτερος ο μισθωτής υπό ευνοϊκούς όρους, οι οποίοι συνομολογήθηκαν λόγω της σχέσης μεταξύ των ενδιαφερομένων.

21. Πάντως, όπως επίσης τόνισε η Επιτροπή, πρέπει οπωσδήποτε ο εικαζόμενος κληρονόμος να είναι το πράγματι ωφελούμενο πρόσωπο και να μην υπάρχει συγκαλυμμένη μεταβίβαση σε τρίτον. Για παράδειγμα, σε περίπτωση διαζυγίου ο εικαζόμενος κληρονόμος πρέπει να είναι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του επί της εκμεταλλεύσεως και της ποσοστώσεως. Επιπλέον, πρέπει να πληρούται η περιεχόμενη στη σκέψη 38 της αποφάσεως Von Deetzen II προϋπόθεση σχετικά με τον κύριο σκοπό της συναλλαγής. Το εθνικό δικαστήριο, πριν δεχθεί την έφεση του Η. Bredemeier, πρέπει να εξακριβώσει, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα νομικά και πραγματικά στοιχεία της υποθέσεως, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές.

19 — Σκέψη 38 της αποφάσεως.

20 — Σκέψη 41 και σημείο 3 του διατακτικού.

Πρόταση

22. Κατόπιν των ανωτέρω προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στο Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht:

«Η εκμίσθωση εκμεταλλεύσεως στον σύζυγο του εικαζόμενου κληρονόμου της εκμεταλλεύσεως αποτελεί μεταβίβαση "εκ κληρονομίας ή με ανάλογο τρόπο", υπό την έννοια του άρθρου 3α του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, υπό την προϋπόθεση:

— ότι από τους όρους της μισθώσεως προκύπτει ότι η μίσθωση αποβλέπει κυρίως, ενόψει του σκοπού και του αντικειμένου της, στη συνέχιση της παραγωγής στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως από τον εικαζόμενο κληρονόμο και όχι στη ρευστοποίηση της αγοραίας αξίας της εκμεταλλεύσεως από τον μέλλοντα να κληρονομηθεί εκμισθωτή και

— ότι ο εικαζόμενος κληρονόμος είναι το πράγματι ωφελούμενο από τη μεταβίβαση πρόσωπο και ότι τα δικαιώματά του διασφαλίζονται ακόμη και σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού.»